

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1) การจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการ ผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายเกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยยึดหลักการจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ เด็กจะต้องได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก จัดให้มีการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โรงเรียนจะต้องจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน การจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาททั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม

ทักษะ และสาระการเรียนรู้จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 39-40) กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี สามารถนำมาจัดกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่า แต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละโรงเรียนตามสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันควรจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันแต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก วัย 3-4 ปี เด็กมีความสนใจประมาณ 8-12 นาที วัย 4-5 ปี เด็กมีความสนใจประมาณ 12-15 นาที วัย 5-6 ปี เด็กมีความสนใจประมาณ 15-20 นาที ฉะนั้นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาคิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ควรใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและกิจกรรมนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง ควรจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละโรงเรียนโดยผู้จัดต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านโดยเฉพาะการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่ว ในการใช้อวัยวะต่างๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือและนิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทตา มือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม และใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝัง

ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม ไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาสังคมนิสัยเป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออก อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตร ประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้ง ระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาเด็กให้มี ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาความคิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญ วิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถาม ในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์ สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติเล่นน้ำเล่นทราย เล่นบล็อกและเล่นก่อสร้าง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 41 - 42)

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดองค์ความรู้ ความคิด สามารถเชื่อมโยงมวลความรู้และ ประสบการณ์ต่างๆ ไม่ใช่การเรียนแยกส่วนหรือเรียนเฉพาะเรื่องขาดความสัมพันธ์ เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนที่ไม่ใช่การศึกษาอย่างแท้จริงการจัดการเรียน การสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลาย กิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของครูจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่ หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสม กับวัยการประเมินการเรียนรู้ของเด็ก ครูควรสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตน พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จาก การสังเกตสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้

ครูในการวางแผนจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนและใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทางด้านร่างกายด้านอารมณ์และจิตใจด้านสังคมและด้านสติปัญญา เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต ประเมินพัฒนาการอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ประสบการณ์ที่จัดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่เด็กควรเรียนรู้จากง่ายไปหายาก จากใกล้ตัวไปไกลตัว เกิดการเรียนรู้จากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายดำเนินการจัดประสบการณ์ตามกิจวัตรประจำวัน และแผนการจัดประสบการณ์อาจปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นตามสภาพที่เป็นจริงและความสนใจของเด็กไม่กำหนดตายตัวจนเกินไป แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับหลักการและแนวทางในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (วิระนุช พลแรงฤทธิ์, 2553, หน้า 2 - 3) ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กการจัดการศึกษาจัดหลักให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรม ตามความเป็นอยู่จริงของเด็ก โดยมีผู้ใหญ่ในชุมชนหรือผู้เชี่ยวชาญองค์ความรู้ต่าง ๆ แก่เด็ก ทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนานาการตามธรรมชาติของเด็ก และผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กโดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ต่างๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน (รพีพร บุตรศาสตร์, 2558, หน้า 21)

แนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลรัตนพร เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยกำหนดให้จัดประสบการณ์เรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ คำว่า “บูรณาการ” จึงเป็นคำที่คุ้นเคยสำหรับครูแต่อาจเกิดความเข้าใจที่สับสนว่าการบูรณาการ เป็นการนำองค์ความรู้ต่างๆ มากองรวมกันโดยที่กักเหมารวมเอาไว้ด้วยกันอย่างไม่สามารถแยกแยะอะไรได้ และอ้างว่าให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ที่ครูก็ไม่ชัดเจนว่าผสมผสานอะไรไว้ด้วยกัน การบูรณาการจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

โรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เป็นโรงเรียนเอกชน จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554 ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2556 จนถึงปัจจุบัน รวมเวลา 4 ปี ปัจจุบันมีครู จำนวน 4 คน ลูกจ้างเหมาบริการ จำนวน 4 คน และนักเรียน จำนวน 75 คน ประเภทสามัญศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา (ชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 3) จากการสัมภาษณ์ครู พบว่า ครูไม่ได้จบเอกปฐมวัยโดยตรง ไม่ได้จัดประสบการณ์เรียนรู้ แบบบูรณาการให้กับเด็กปฐมวัย และไม่เคยเข้ารับการอบรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ แบบบูรณาการมาก่อน จึงจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามที่ตนเองถนัด แต่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ และผลการประเมิน นักเรียนพบว่าพัฒนาการของผู้เรียนไม่ดีส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ปกครองที่มีต่อ โรงเรียน จึงจำเป็นที่จะพัฒนาศักยภาพครูให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาศักยภาพของครูในด้านการ จัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์(Observation) และขั้นสะท้อนกลับ (Reflection) ตามแนวคิดของตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (Kemmis & McTaggart, 1988, p. 11, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) เป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูในด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ แบบบูรณาการ ให้เกิดความผลดีต่อครู นักเรียน และการจัดคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของครู ในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร
2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้ แบบบูรณาการของครูโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร

3. ผลการพัฒนาศักยภาพการทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของครูโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของครูในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของครูโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพการทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของครูโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาของครูในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร
2. ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ทุกคนได้รับการพัฒนาตนเอง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการในระดับปฐมวัย และการนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ
3. เป็นสารสนเทศสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือสนใจในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 26 คน

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน คือ ผู้บริหารโรงเรียน

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 4 คน คือครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

1.1.2.1 ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 1 คน

1.1.2.2 ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 คน

1.1.2.3 ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 1 คน

1.1.2.4 ครูพี่เลี้ยง จำนวน 1 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มผู้สังเกต เป็นตัวแทนคณะกรรมการบริหารโรงเรียนอนุบาลรัตนพร จำนวน 3 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1.2.1.1 นายภาณุวัฒน์ ฝอยทอง ตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาต

1.2.1.2 นางสาวกัญญา อุปรี ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.1.3 นางบรรทม ไสรินทร์ ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.2 ตัวแทนผู้ปกครองเด็กนักเรียนอนุบาลปีที่ 1 – 3 จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องละ 5 คน จำนวน 15 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีวุฒิการศึกษา ในระดับปริญญาตรี 13 คน อีก 2 คน วุฒิมัธยมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.)

1.2.3 วิทยากรผู้ให้การอบรมซึ่งมีความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย นางนวลศรี พรหมจันทร์ ศึกษานิเทศก์ นางวิไลพร วรธนวิจิตร ครู โรงเรียนบ้านดงหลวง และนางสาวภัทรพร วงศ์กาฬสินธุ์ ครู โรงเรียนบ้านดงหลวง อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้กำหนดขอบเขตเนื้อหา กระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการและการนำไปปฏิบัติในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ ตามแนวคิดของ รัชดาพร ขจรโมทย์ และ

ชัยยนต์ เพาพาน (2557, หน้า 98) ดังนี้

2.1 การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วย

2.1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1.2 สาระการเรียนรู้

2.1.3 กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้

2.1.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.1.5 การวัดผลและประเมินผล

2.2 กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6

กิจกรรม ประกอบด้วย

2.2.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์

2.2.3 กิจกรรมกลางแจ้ง

2.2.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

2.2.5 กิจกรรมเสรี

2.2.6 กิจกรรมเกมการศึกษา

2.3 แนวทางพัฒนา 3 แนวทาง ประกอบด้วย

2.3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาศักยภาพครูในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการในสถานการณ์จริง

2.3.2 การศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ คือโรงเรียนอนุบาลจตุรลักษณ์ อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร

2.3.3 การนิเทศภายใน

2.3.3.1 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ โดยการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart

(Kemmis & McTaggart, 1988, p. 11, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303)

ซึ่งเป็นกระบวนการในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงาน

ศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การปฏิบัติงาน 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผน (Planning) การวางแผนวิเคราะห์กำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไข
2. ขั้นปฏิบัติการ (Action) การลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) การสังเกตการณ์กระบวนการและผลของการปฏิบัติงาน
4. ขั้นสะท้อนกลับ (Reflection) การสะท้อนกลับกระบวนการและผลของการเปลี่ยนแปลง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2560 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2560 โดยดำเนินการเป็นวงรอบดังนี้

วงรอบที่ 1 ระหว่างเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2560 ถึง เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560

วงรอบที่ 2 ระหว่างเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2560

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ ตามแนวคิดของ รัชดาพร ขจรโมทย์ และ ชัยยนต์ เพาพาน (2557, หน้า 98) ดังนี้

1. การเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วย
  - 1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้
  - 1.2 สารการเรียนรู้
  - 1.3 กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้
  - 1.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้
  - 1.5 การวัดผลและประเมินผล
2. กิจกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ 6 กิจกรรม ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์

2.3 กิจกรรมกลางแจ้ง

2.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

2.5 กิจกรรมเสรี

2.6 กิจกรรมเกมการศึกษา

โดยใช้แนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. การศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ คือ

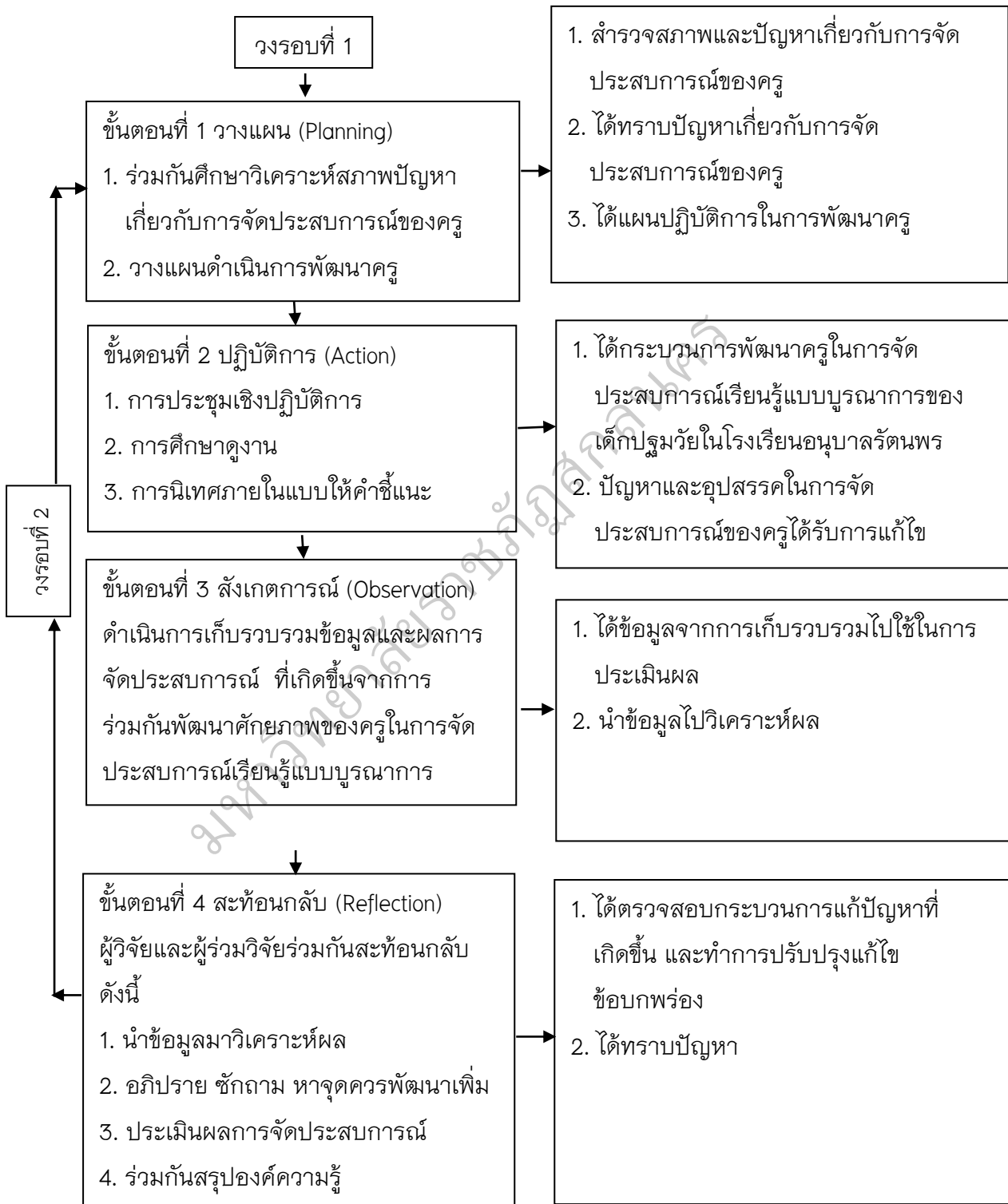
โรงเรียนอนุบาลจตุรลักษณ์ อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร

3. การนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้

ดังรายละเอียดแสดงผังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิตยาคมศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิตยาคมศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. สภาพ ปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ หรือสิ่งที่เป็นข้อขัดขวางมิให้การจัดประสบการณ์เรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. การพัฒนาศักยภาพครู หมายถึง การพัฒนาเพิ่มพูน ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครู ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การเขียนแผนจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ

2.1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดเป้าหมายเชิงพฤติกรรม ที่ต้องการให้เกิดกับเด็กเมื่อทำกิจกรรมในหน่วยแล้ว ควรอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน

2.2.2 สารการเรียนรู้

2.2.2.1 สารที่ควรเรียนรู้ เป็นสารที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตร ของสถานศึกษาที่บุคลากรร่วมกันจัดทำขึ้น

2.2.2.2 ประสบการณ์สำคัญ เป็นประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะ เกิดและถูกกำหนดไว้แล้วในหลักสูตรของสถานศึกษาที่บุคลากรสถานศึกษาร่วมกันจัดทำ

2.2.3 กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้จัดประสบการณ์เขียน กิจกรรมโดยระบุการดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยคำนึงถึงวัยพัฒนาการ ช่วงความสนใจของเด็กและจุดประสงค์ที่ต้องการโดยให้เชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบูรณาการ 6 กิจกรรม

2.2.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ระบุสื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์

2.2.5 การวัดผลและประเมินผล ระบุวิธีการประเมินและสิ่งที่ประเมิน เพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ให้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. กิจกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ 6 กิจกรรม ประกอบด้วย

3.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้เด็กได้ เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระ

3.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทาง อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยใช้ศิลปะ เช่นการวาดภาพ การปั้น การฉีก การตัด การปะ เป็นต้น

3.3 กิจกรรมกลางแจ้ง หมายถึง กิจกรรมการเล่นเพื่อความสนุกสนานที่มีข้อตกลง ในเรื่องของเวลา สถานที่ และกติกาที่ไม่สลับซับซ้อนมากนักเป็นกิจกรรมที่ผู้ร่วมเล่นได้ลงมือและเข้ามามีส่วนร่วม

3.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างมีจุดหมาย ฝึกให้เด็กคิด แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลฝึกการเข้าสังคม และฝึกการใช้ภาษาผ่านปฏิบัติด้วยตนเอง

3.5 กิจกรรมเสรี หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นกับสื่อและเครื่องเล่นอย่างอิสระตามมุมเล่น ครูอาจให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่นด้วยก็ได้ สิ่งสำคัญคือต้องจัดเวลาให้เด็กมีโอกาสได้เล่น

3.6 กิจกรรมเกมการศึกษา หมายถึง กิจกรรมการเล่นที่ช่วยพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก แต่เน้นทางสติ ปัญญา มีกฎกติกาต่างๆ เหมาะสำหรับเด็กปฐมวัยและความสนุกสนานจากการเล่น

4. เด็กปฐมวัย หมายถึง ผู้เรียนที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี และกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การฝึกอบรมที่เน้นให้ความรู้และครูได้ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

6. การศึกษาดูงาน หมายถึง การเดินทางไปศึกษาดูงานในสถานที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ เพื่อเป็นการศึกษาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นการเสริมประสบการณ์นอกห้องเรียนให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ

7. การนิเทศภายใน หมายถึง การให้คำชี้แนะการให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการปฏิบัติงานการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

7.1 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ หมายถึง เป็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของครู โดยเน้นไปที่การทำงานให้ได้เป้าหมายของงาน หรือการช่วยให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่และหรือได้รับการประชุมไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. วิทยากร หมายถึง ผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

9. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองดูแล (กฎหมาย) บุคคลซึ่งศาล ตั้งให้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและไม่มีบิดามารดา หรือบิดามารดา ถูกถอนอำนาจปกครอง.

10. คณะกรรมการบริหารโรงเรียนอนุบาลรัตนพร หมายถึง กลุ่มบุคคล ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 มาตรา 30 ประกอบไปด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ

11. ศักยภาพ หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

12. บูรณาการ หมายถึง การทำสิ่งทีบกพร่องให้สมบูรณ์โดยการเพิ่มเติม ส่วนที่ยังขาดอยู่เข้าไป (Oxford Dictionary) หรือการนำส่วนประกอบย่อยมารวมกันตั้งแต่ สองสิ่งขึ้นไป เพื่อทำให้เป็นส่วนหนึ่งของส่วนทั้งหมดที่ใหญ่กว่า (Word English Dictionary)

13. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยที่ใช้กระบวนการอย่างมีระบบ โดยผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ จากการใช้วงจร 4 ขั้นตอน (PAOR) ประกอบด้วย

13.1 ขั้นวางแผน (Planning) หมายถึง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกัน วางแผนหลังการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่ต้องการจำเป็นต้องใช้ และกำหนดแนวทางการ พัฒนาศักยภาพครูในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน อนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

13.2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) หมายถึง ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในการ พัฒนาศักยภาพครูในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน อนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

13.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง สังเกตผลที่เกิดจากการ พัฒนาศักยภาพครูในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน อนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

13.4 ขั้นสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง การวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น หลังจากการดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลรัตนพร สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร และทำ

ข้อสรุปที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้มาดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องกันไปพลที่ได้นำไปปรับแผนเข้าสู่วงจรใหม่จนกว่าจะได้ข้อสรุปแก้ปัญหาได้จริงหรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี